

Gemeente Rapportage

GemRap 2023-II

Inhoud

Leeswijzer	3
Voorwoord	4
Samenvatting.....	6
Programma's	9
01 Blijven Meedoen & talent-ontwikkeling.....	10
02 Jeugdhulp en Participatie	11
03 Gezond en Vitaal	13
04 Economie	15
05 Aantrekkelijk wonen en woonomgeving.....	16
06 Ruimtelijke ordening en sport.....	17
07 Veilige bereikbaarheid.....	18
08 Duurzaam en gastvrij Hoogeveen	19
09 Veilig, Zichtbaar en transparant Hgv	21
10 Overzicht algemene dekkingsmiddelen	23
11 Overzicht overhead	24
12 Reserves.....	25
13 Het geraamde resultaat.....	26
Investerings.....	27
Bijlage 1: Financiële kengetallen	30

Leeswijzer

De GemRap kent dezelfde indeling als de programmabegroting en de jaarrekening. Op deze manier is er een goede aansluiting tussen GemRap en begroting en op deze manier bouwen we de jaarrekening als het ware in de loop van het jaar op. In het voorwoord en de samenvatting worden kort de verschillen ten opzichte van de primitieve begroting weergegeven. Voor verdere toelichting op de verschillen verwijzen we naar de toelichtingen per programma.

De opbouw is als volgt:

- Voorwoord van het college
- Samenvatting
- Exploitatie per programma
- Investerings per programma
- Bijlage 1: Begrippen financiële kengetallen

Voorwoord

Beste leden van de gemeenteraad,

Hierbij bieden wij u de 2e GemRap 2023 aan. De GemRap is het belangrijkste middel waarmee wij u tussentijds informeren. U kunt bijsturen op de voortgang van de programmabegroting voor het lopende jaar (2023). Op basis van de uitkomsten van deze GemRap stellen wij een begrotingswijziging voor.

In de GemRap doen we verslag van de financiële afwijkingen die er zijn ten opzichte van de begroting. Afwijkingen kunnen verschillende oorzaken hebben. Zo corrigeren wij onze ramingen op basis van meest recente realisatiecijfers. Daarnaast kunnen de meest recente beleidsinzichten leiden tot voorstellen om de begroting te wijzigen. Voordelen laten we vrijvallen ten gunste van de algemene middelen. Als zich nadelen voordoen proberen we deze eerst op te lossen door beheersmaatregelen in te zetten. Als die er niet of onvoldoende zijn, stellen we voor om de begroting aan te passen.

Begrotingswijziging

We vragen de raad om de bijbehorende begrotingswijziging vast te stellen. Dat versterkt het budgetbeheer en komt de rechtmatigheid ten goede.

Exploitatie

Deze GemRap bevat de eindejaarsverwachting van de budgetten die per medio september gold. Op basis van de verwachting in deze GemRap komt de exploitatie ten opzichte van de gewijzigde begroting (na GemRap I) € 2,965 miljoen voordeliger uit. Dit voordeel komt voornamelijk door een hogere uitkering uit het gemeentefonds. De begroting 2023 sluit met een overschot van € 2,434 miljoen. Op basis van deze GemRap wordt er een overschot verwacht van € 11,368 miljoen.

Gemeentefonds

De GemRap is opgesteld op basis van de gegevens die medio september beschikbaar zijn. We hebben in deze GemRap de uitkomsten van de mei- en septembercirculaire verwerkt. De uitkomsten van deze circulaire geven een hogere uitkering van € 5,5 miljoen in 2023.

Algemene reserve

Op dit moment is de verwachting dat de stand van de algemene reserve eind 2023 € 54,3 miljoen is. In de samenvatting hebben we het verloop van de algemene reserve tot 2027 geactualiseerd op basis van de begroting 2024.

Investerings

In de begroting 2023 hebben we € 19,216 miljoen opgenomen voor investeringen. Dit is inclusief de doorschuif van investeringen vanuit de jaarrekening 2022 en de aanpassingen vanuit GemRap I - 2023. Door verschillende redenen lopen we vertraging op in de investeringen en zullen we niet alles uitvoeren in 2023. We stellen voor deze investeringen door te schuiven naar 2024.

Financiële kengetallen

Door o.a. de positieve verwachting van het resultaat in deze GemRap en de toename van de stand van de Algemene reserve komen de financiële kengetallen positiever uit dan begroot. Het verloop van de financiële kengetallen is weergegeven in de samenvatting.

Voorstel

Wij stellen voor dat de raad kennisneemt van deze GemRap en de bijbehorende begrotingswijziging vaststelt.

Met vriendelijke groet,
College van B&W

Samenvatting

Exploitatie

Het samengevatte beeld over 2023 is als volgt:

Bedragen x € 1.000 (+ is voordeel en - is nadeel)	Eindjaar prognose
Oorspronkelijke begroting	2.434
GemRapI	5.969
GemRapII	2.965
Eindjaarprognose GemRapII	11.368

In de begroting 2023 hebben we een voordeel van € 2,434 miljoen begroot. Bij GemRap I hebben we een voordeel van € 5,969 miljoen opgenomen. Bij deze GemRap hebben een voordeel van € 2,965 miljoen ten opzichte van GemRap I. Hiermee verwachten we uiteindelijk een voordeel van € 11,368 miljoen in 2023.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de afwijkingen per programma. De afwijkingen groter dan € 25.000 worden per programma toegelicht.

Programma (Bedragen x €1.000 (- = nadeel, + is voordeel)	Actuele begroting	Eindjaar prognose	Afwijking
01 Blijven Meedoen & talent-ontwikkeling	-12.320	-12.217	103
02 Jeugdhulp en Participatie	-54.233	-58.903	-4.669
03 Gezond en Vitaal	-24.078	-23.120	957
04 Economie	-1.496	-1.953	-457
05 Aantrekkelijk wonen en woonomgeving	-17.383	-17.370	13
06 Ruimtelijke ordening en sport	-7.441	-7.145	296
07 Veilige bereikbaarheid	1.290	1.274	-16
08 Duurzaam en gastvrij Hoogeveen	-1.738	-1.645	93
09 Veilig, Zichtbaar en transparant Hgv	-2.964	-520	2.444
10 Overzicht algemene dekkingsmiddelen	155.996	162.134	6.138
11 Overzicht overhead	-21.577	-23.515	-1.938
12 Reserves	-5.654	-5.654	0
13 Het geraamde resultaat	8.403	11.368	2.965

Algemene reserve

In onderstaand overzicht is het verloop van de algemene reserve weergegeven op basis van de programmabegroting 2024:

Algemene reserve	2023	2024	2025	2026	2027
Stand op 1-1	22.914	54.331	60.081	66.190	73.752
Onttrekkingen:					
Bestemmingsvoorstellen 2022	-1.925	-	-	-	-
Visie sportaccommodaties versnellen	30				
Verliesvoorziening BIE	173	156	152	152	152
Totaal onttrekkingen	-2.218	156	152	152	152
Stortingen:					
Reservering algemene reserve	200	200	200	200	200
Reservering algemene reserve (Schone lei)	3.500	5.000	5.500	5.500	5.500
Mutatie standen MJB 2024-2027		-2.220	-1.533		
Winstneming uit grondexploitaties	2.908	2.925	2.095	2.014	1.900
Saldo jaarrekening 2022 (concept jaarrekening)	26.938	-	-	-	-
Totaal stortingen	33.545	5.905	6.262	7.714	7.600
Stand op 31-12	54.331	60.081	66.190	73.752	81.199

Investerings

Het beeld van de voortgang van de investeringsplanning is samengevat het volgt:

Investerings bedragen x € 1.000	Lasten
Opgenomen in Begroting 2023	9.570
Riolering (uit begroting 2023)	2.984
Doorschuif uit jaarrekening 2022	5.524
Begrotingswijziging GemRap I	1.138
Totaal begroot GemRap II	19.216
Eindjaar prognose GemRap II	9.509

In de programmabegroting 2023-2026 is voor het jaar 2023 € 9,570 miljoen opgenomen voor investeringen. Daarnaast is er € 2,984 miljoen opgenomen voor investeringen in riolering. Vanuit de jaarrekening 2022 zijn nog investeringen doorgeschoven naar 2023. Bij de 1^e GemRap hebben we investeringen toegevoegd/naar voren gehaald voor sportpark Elim, de renovatie van veld 3 in Bentinckspark en de Damwand Industriehaven.

Van een aantal investeringen is inmiddels bekend dat we deze niet gaan uitvoeren in 2023. We schuiven door naar 2024 de investering voor onderwijshuisvesting (€ 4,865 miljoen), investering Tamboer (€ 845.000), Afvalwatertransportsysteem Riegmeer-Echten (€ 1,792 miljoen), Realiseren en inrichten (bergings-)gebieden waterstructuur (€ 275.000), Regio Stedenfonds (€ 806.000), Visie Stadscentrum (€ 1,387 miljoen). Voor de investering van cameratoezicht verwachten we een voordeel van € 73.000. Daarnaast nemen we een bedrag op van € 335.000 voor de aankoop van De Open Deur in Elim.

De investeringen worden toegelicht in het hoofdstuk investeringen vanaf pagina 27.

Financiële kengetallen

Op basis van de uitkomsten van de jaarrekening 2022 en deze GemRap hebben we de financiële kengetallen geactualiseerd. In onderstaand overzicht houden we rekening met de signaleringswaarden zoals opgenomen in de kadernota 2024. Alle financiële kengetallen zijn positiever dan opgenomen in de begroting 2023. In bijlage 1 is een beschrijving van de financiële kengetallen opgenomen.

Kengetal	Signaleringswaarde	Begroot 2023	Prognose GemRap I	Prognose GemRap II
Netto schuldquote	< 90%	59%	49%	44%
Solvabiliteit	> 35%	15%	26%	26%
Structurele exploitatieruimte	> 0%	3,05%	4,74%	5,77%
Weerstandsvermogen	> 2,0	1,92	2,83	2,83
Grondexploitatie	< 20%	6,12%	5,46%	5,27%

Netto schuldquote

We verwachten in 2023 meer inkomsten dan begroot. Daarnaast hoeven we door uitstel van investeringen minder leningen aan te trekken dan verwacht. Hierdoor is het percentage netto schuldquote lager dan begroot.

Solvabiliteit

De verwachte stand van de algemene reserve op 31-12-2023 is nog gelijk aan de stand bij GemRap I. Het verwachte voordelige jaarrekening resultaat over 2023 is hierin nog niet verwerkt, deze wordt in 2024 verwerkt na vaststelling van de jaarrekening 2023.

Structurele exploitatieruimte

Door het verwachte voordeel in deze GemRap ten opzichte van de begroting en GemRap I wordt de exploitatieruimte voor 2023 beter.

Weerstandsvermogen

De actualisatie van de benodigde weerstandscapaciteit uit de jaarrekening 2022 hebben we overgenomen en deze is gestegen van € 16,5 miljoen naar € 19,1 miljoen. Maar omdat de verwachte stand van de algemene reserve op 31-12-2023 ook hoger is dan begroot neemt de beschikbare weerstandscapaciteit toe, waardoor het weerstandsvermogen ook stijgt van 1,92 naar 2,83. Dit hadden we ook al in GemRap I opgenomen.

Grondexploitatie

Het kengetal grondexploitatie neemt toe, omdat hier de boekwaarden worden afgezet tegen de baten en bij deze GemRap hebben we meer baten dan begroot.

Programma's

01 Blijven Meedoen & talent-ontwikkeling

Taakveld (Bedragen x €1.000) (- = nadeel, + is voordeel)	Actuele begroting	Eindjaar prognose	Afwijking
080 Overige baten en lasten	-1	-1	
410 Openbaar basisonderwijs	-49	-49	
420 Onderwijshuisvesting	-5.767	-5.747	20
430 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-1.726	-1.668	58
530 Cultuurpresentatie, cultuurproduct	-2.861	-2.836	25
540 Musea	-30	-30	
550 Cultureel erfgoed	-117	-117	
560 Media	-1.769	-1.769	
Totaal saldo	-12.320	-12.217	103

Toelichting

430 Onderwijsbeleid en leerlingzaken

In totaal hebben we een voordeel van € 58.000 op dit taakveld.

Binnen het programma Jeugdhulp & Participatie is er sprake van Sociaal medische indicatie en betreft een open einde-regeling en kan hierdoor fluctueren. Deze valt € 120.000 hoger uit dan begroot. Het begrote tekort van € 120.000 wordt gedekt uit OAB-middelen. Hierdoor is er sprake van een budgetneutrale mutatie (programma Jeugdhulp en participatie). Dit betekent binnen BMTO een voordeel van € 120.000.

De subsidie aan stichting Leergeld is ten opzichte van 2022 van € 40.000 naar € 60.000 gegaan. Dit leidt tot een nadeel van € 20.000. Daarnaast is er een structureel tekort binnen kindpakket van € 26.000. Het overige verschil (€ 16.000 nadeel) komt voort uit diverse kleine mutaties.

530 Cultuurpresentatie, cultuurproduct

Er is een voordeel € 25.000 op jeugdcultuurfonds. Dit voordeel valt vrij ten gunste van de algemene middelen.

560 Media

De bekostiging van de Informatiepunten Digitale Overheid (IDO) is met ingang van 2023 overgegaan van de Koninklijke Bibliotheek naar de gemeenten. Dat betekent dat het ministerie van BZK jaarlijks aan gemeenten een specifieke uitkering verstrekt ter bekostiging van de realisatie en instandhouding van IDO's in/door de Stichting bibliotheek Hogeveen. Voor Hogeveen is dit een bedrag van € 55.671.

Voor de periode 2023-2024 is een bedrag van € 208.000 beschikbaar gesteld aan gemeente Hogeveen in het kader van de regeling toekomstbestendige lokale bibliotheekvoorzieningen. Dit loopt via een specifieke uitkering aan de gemeente. De uitvoering van de regeling ligt bij de Stichting Bibliotheek Hogeveen, waarvoor de Stichting inmiddels een subsidieaanvraag met onderliggend plan heeft ingediend. Genoemde bedragen nemen we mee in de begroting zowel aan de baten- als lastenkant.

02 Jeugdhulp en Participatie

Taakveld (Bedragen x €1.000) (- = nadeel, + is voordeel)	Actuele begroting	Eindjaar prognose	Afwijking
080 Overige baten en lasten	-1	-1	
610 Samenkracht en burgerparticipatie	-1.210	-1.330	-120
620 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen (voorheen Wijkteams)	-1.537	-2.787	-1.250
630 Inkomensregelingen	-4.845	-7.073	-2.228
640 Begeleide participatie	-20.985	-22.413	-1.428
650 Arbeidsparticipatie	-1.821	-1.821	
671 Maatwerkdienstverlening 18+	-70	-70	
672 Maatwerkdienstverlening 18-	-20.091	-19.555	537
682 Geëscaleerde zorg 18-	-1.646	-1.636	10
710 Volksgezondheid	-2.027	-2.217	-191
Totaal saldo	-54.233	-58.903	-4.669

Toelichting

610 Samenkracht en burgerparticipatie

Sociaal medische indicatie betreft een open einde-regeling en kan hierdoor fluctueren. Deze valt € 120.000 hoger uit dan begroot. Het begrote tekort van € 120.000 wordt gedekt uit OAB-middelen (programma BMTO). Hierdoor is er sprake van een budgetneutrale mutatie.

620 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen (voorheen Wijkteams)

Verschuiving van budget ad € 1.250.000 van taakveld 672 naar 620 door gewijzigde wetgeving. Betreft een nadeel binnen taakveld 620. Per saldo budgetneutraal.

630 Inkomensregelingen

Het nadeel van € 2,228 miljoen wordt veroorzaakt door:

Gebundelde uitkering (BUIG):

Voordeel € 760.535 ontstaat door een lichte daling in de aantallen verstrekte uitkeringen. Tevens is er vanuit het Rijk een voordeel op de te ontvangen rijksbijdrage op basis van de definitieve uitkering BUIG 2023. Daarnaast is het normbedrag in 2023 verhoogd. Dat normbedrag is al bij de GemRap I meegenomen.

Bijzondere Bijstand:

De verwachting is een nadeel van € 3.100.588. Dit is het bedrag van het overschot van de rijksmiddelen voor de energietoeslag in 2022. Dit overschot is geboekt bij de jaarrekening 2022 in de algemene middelen. De uitgaven energietoeslag voor 2022 en 2023 worden wel op deze kostenplaats geboekt. Het gaat in Hoogeveen om ruim 3.200 adressen die energietoeslag ontvangen. In 2023 volgt nog de afhandeling van de energietoeslag 2023. Hiervoor worden ook nog rijksmiddelen ontvangen waarvan de hoogte op dit moment nog niet bekend is.

Collectieve ziektekostenverzekeringen:

Er wordt minder uitgegeven aan collectieve ziektekostenverzekeringen, dit geeft een voordeel van € 51.000. Naar verwachting is dit een incidenteel voordeel daar de ziektekostenverzekering volgend jaar serieus zullen stijgen.

640 Begeleide participatie

Stark:

Voor de verbonden partij Stark is een hogere gemeentelijke bijdrage nodig van € 104.000, dit komt voornamelijk door de hogere cao lonen. Tevens is er een voordeel van € 30.000 te verwachten op het onderdeel vervoerskosten WSW.

Ook wordt de bijdrage vanuit het Rijk € 1.307.000 aan WSW-middelen hoger, dit wordt conform afspraak 1 op 1 doorbetaald aan Stark. Dit laatste betreft dus eigenlijk een budgetneutrale wijziging maar het voordeel van € 1.307.000 komt tot uiting in de algemene dekkingsmiddelen.

Beschut werken:

De begeleidingskosten van beschut werken zal naar alle waarschijnlijkheid € 46.704 hoger uitvallen, dit komt voornamelijk door de hogere cao lonen.

672 Maatwerkdienstverlening 18-

De prognose voor de kosten jeugdhulp valt naar verwachting € 713.000 hoger uit dan vooraf begroot. De statistieken laten zien dat een groot deel hiervan te verklaren is doordat er meer kosten worden gemaakt voor gespecialiseerde GGZ. Een mogelijke verklaring hiervoor is dat er nog veel kinderen psychologische zorg nodig hebben als gevolg van corona.

Verschuiving van budget ad € 1.250.000 van taakveld 672 naar 620 door gewijzigde wetgeving. Betreft een voordeel binnen taakveld 672. Per saldo budgetneutraal.

710 Volksgezondheid

Er is sprake van een overschrijding van € 86.000 op jeugdgezondheidszorg. Een deel van deze kosten worden gedeeld met 'Algemene gezondheidszorg' binnen het programma Gezond & Vitaal.

Daarnaast is er sprake van een overschrijding van € 105.000 binnen de jeugdgezondheidszorg. Voor het grootste deel heeft dit te maken met een aanvullende gemeentelijke bijdrage aan de GGD voor 2023.

03 Gezond en Vitaal

Taakveld (Bedragen x €1.000) (- = nadeel, + is voordeel)	Actuele begroting	Eindjaar prognose	Afwijking
080 Overige baten en lasten	-1	-1	
110 Crisisbeheersing en Brandweer	-23	-23	
510 Sportbeleid en activering		216	216
570 Openbaar groen en (openlucht)recrea	-33	-112	-79
610 Samenkracht en burgerparticipatie	-3.527	-3.527	
620 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen (voorheen Wijkteams)	-1.267	-1.267	
630 Inkomensregelingen	-424	-423	2
660 Maatwerkvoorziening (Wmo)	-3.318	-3.348	-30
671 Maatwerkdienstverlening 18+	-17.344	-17.139	205
672 Maatwerkdienstverlening 18-	-10	-10	
681 Geëscaleerde zorg 18+	472	836	364
710 Volksgezondheid	-761	-501	261
720 Riolering	2.158	2.177	19
Totaal saldo	-24.078	-23.120	957

Toelichting

510 Sportbeleid en activering

Binnen de budgetten van sportbeleid en activering zijn een deel van de baten en lasten vanuit het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) verwerkt. De baten met betrekking tot de Brede Regeling Combinatiefunctionarissen zijn gekort op de algemene uitkering (in de meicirculaire 2023) en aan dit programma toegevoegd als specifieke uitkering (SPUK). De lasten zijn al in de budgetten verwerkt, waardoor het leidt tot een voordeel in dit programma, maar dit is gemeentebreed budgetneutraal.

570 Biodiversiteit

Op taakveld 570 is een nadeel van € 79.000. Dit heeft betrekking op het aanvalsplan vergroening en biodiversiteit.

660 Maatwerkvoorziening (Wmo)

Op taakveld 660 verwachten we een nadeel van € 30.000. Dit nadeel betreft een lagere opbrengst dan begroot vanuit de eigen bijdrage voor Wmo voorzieningen.

Wat betreft de Wmo voorzieningen blijft de prognose voor nu gelijk aan de begroting, omdat er nog geen zicht is op nog uit te voeren woningaanpassingen. Dit doen we omdat uitgaven op woningaanpassingen fluctueren en moeilijk te voorspellen zijn. De kans is aanwezig dat er een substantieel bedrag over blijft.

671 Maatwerkdienstverlening 18+

De kosten voor Wmo thuishulp en begeleiding vallen € 205.000 lager uit dan begroot. De huidige daling in de prognose thuishulp komt overeen met de besparing in het Herontwerp Sociaal Domein als gevolg van de invoering herstelgerichte hulp. De kosten van begeleiding vallen iets lager uit dan

begroot en daarnaast is in de begroting geen rekening gehouden met de opbrengsten vanuit Domein Over-Stijgend werken (DOS).

681 Geëscaleerde zorg 18+

De afwijking bij taakveld 681a betreft het te verwachten overschot op beschermd wonen. In de laatste prognose van centrumgemeente Assen neemt in 2023 het overschot nog verder toe. Voorzichtigheidshalve gaan we ervan uit dat de helft van het verwachte overschot daadwerkelijk wordt gerealiseerd. De verwachte afwijking ten opzichte van GemRap I 2023 voor beschermd wonen bedraagt € 364.000.

710 Volksgezondheid

De kosten voor volksgezondheid vallen € 260.000 lager uit dan begroot. Wij hebben een bedrag terugontvangen van GGD Drenthe in verband met een positief resultaat over 2022. Hier tegenover staat de budgetoverschrijding bij jeugdgezondheidszorg. De GGD heeft onlangs aangegeven in 2024 extra middelen voor de voortzetting van de transitie Veilig Thuis Drenthe (VTD) nodig te hebben. Hiermee hebben we geen rekening gehouden in de gemeentebegroting. We adviseren dit overschot hiervoor te reserveren.

Binnen de budgetten van volksgezondheid zijn een deel van de baten en lasten vanuit het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) budgetneutraal verwerkt.

720 Riolering

Bij de GemRap I is er een verwachte meeropbrengst voor baten rioolheffing van € 162.255 gemeld en verwerkt via een begrotingswijziging. Dit is het gevolg van de tariefstijging van 3%.

Ten opzichte van deze gewijzigde begroting verwachten we nu een meeropbrengst van € 19.000.

Conform het Besluit Begroting Verantwoording (BBV) vallen de meeropbrengsten van de rioolheffing vrij ten gunste van het resultaat.

04 Economie

Taakveld (Bedragen x €1.000) (- = nadeel, + is voordeel)	Actuele begroting	Eindjaar prognose	Afwijking
030 Beheer overige gebouwen en gronden	-243	-251	-8
080 Overige baten en lasten	-1	-1	
310 Economische ontwikkeling	-998	-998	
320 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	1.555	1.555	
330 Bedrijvenloket en bedrijfsregeling	-506	-955	-449
340 Economische promotie	-521	-521	
830 Wonen en bouwen	-782	-782	
Totaal saldo	-1.496	-1.953	-457

Toelichting

330 Bedrijvenloket en bedrijfsregeling

Het nadeel van € 449.000 is de laatste termijn van de gemeentelijke bijdrage voor de regiodeal Zuid-Oost Drenthe voor de periode t/m 2023. Abusievelijk is voor deze laatste termijn geen bedrag meer begroot.

05 Aantrekkelijk wonen en woonomgeving

Taakveld (Bedragen x €1.000) (- = nadeel, + is voordeel)	Actuele begroting	Eindjaar prognose	Afwijking
050 Treasury	-13	-13	
080 Overige baten en lasten	-1	-1	
120 Openbare orde en veiligheid	-15	-15	
210 Verkeer en vervoer	-9.120	-9.029	91
570 Openbaar groen en (openlucht)recrea	-5.963	-5.951	12
610 Samenkracht en burgerparticipatie	-1.213	-1.238	-25
750 Begraafplaatsen en crematoria	599	534	-65
820 Grondexpl. (niet bedrijventerreinen)	847	847	
830 Wonen en bouwen	-2.504	-2.504	
Totaal saldo	-17.383	-17.370	13

Toelichting

210 Verkeer en vervoer (Onderhouden wegen)

Ten opzichte van de begroting is er sprake van een voordeel van € 44.499 door lagere kapitaallasten. De kapitaallasten zijn lager, omdat er investeringen in wegen en fietspaden vanuit de jaarrekening 2022 zijn doorgeschoven naar 2023. Door deze verschuiving krijgen we de kapitaallasten vanaf 2024 in plaats van in 2023.

210 Verkeer en vervoer (Bruggen)

Ten opzichte van de begroting is er sprake van een voordeel van € 57.536 door lagere kapitaallasten. De kapitaallasten zijn lager omdat er investeringen (bruggen 'Weg om de Oost' en de Schoolvonderbrug' vanuit de jaarrekening 2022 zijn doorgeschoven naar 2023. Door deze verschuiving krijgen we de kapitaallasten vanaf 2024 in plaats van in 2023.

210 Verkeer en vervoer (Openbare toiletten)

Bij het onderdeel openbare toiletten verwachten we dat de kosten € 11.186 hoger uitvallen. De oorzaak is dat de aanleg van electrapalen en drinkwatervoorziening hoger waren dan begroot. Daarnaast zijn er hogere kosten voor het oplossen van storingen.

610 Samenkracht en burgerparticipatie (Buurtwerk algemeen)

In 2023 is er € 25.000 beschikbaar gesteld om verduurzaming maatschappelijk vastgoed in gemeentelijk eigendom voor te bereiden, voor planvorming verduurzaming wijk-, buurt- en dorpshuizen.

750 Begraafplaatsen en crematoria (Begraafplaatsenrechten)

We verwachten ten opzichte van de begroting een lagere opbrengst van ongeveer € 65.000. Dit wordt veroorzaakt door de onderstaande punten:

- Een (lichte) toename in het aantal crematies, een tendens die zich voort lijkt te zetten.
- Er zijn minder nieuwe graven uitgegeven, vaker begraven in bestaande graven waar al voor langere tijd recht op is uitgegeven.
- Er zijn aanzienlijk minder 'verzoek'-verlengingen ten opzichte van voorgaande jaren.

06 Ruimtelijke ordening en sport

Taakveld (Bedragen x €1.000) (- = nadeel, + is voordeel)	Actuele begroting	Eindjaar prognose	Afwijking
080 Overige baten en lasten	-1	-1	
510 Sportbeleid en activering	-749	-749	
520 Sportaccommodaties	-6.326	-6.075	251
810 Ruimtelijke ordening	-1.143	-1.154	-11
830 Wonen en bouwen	777	834	57
Totaal saldo	-7.441	-7.145	296

Toelichting

520 Sportaccommodaties

We hebben een voordeel van € 251.000 op in taakveld 520.

Ten opzichte van de begroting is er sprake van een voordeel van € 35.000 op de baten doordat de verkregen subsidie SPUK-energie openbare zwembaden hoger is uitgevallen dan we hadden voorspeld.

De lasten voor het gasverbruik is lager bijgesteld op basis van het verbruik en de verwachtingen voor de rest van het jaar. Dit levert een voordeel op van € 381.000. Totaal voordeel € 416.000.

De lasten vallen € 165.000 hoger uit dan begroot, dit wordt veroorzaakt door:

In de begroting was geen rekening gehouden met diverse onderhoud- en vervangingsinvesteringen (onder andere € 28.000 vervanging regelinstallaties, € 25.000 voor een nieuwe vloer in een sportaccommodatie, € 11.000 voor een nieuw systeemplafond, € 8.000 voor nieuwe wandtegels en € 7.000 voor overige kleine investeringen).

Daarnaast zijn er werkelijke kosten gemaakt voor verzekeringen € 16.000 en voor chemicaliën € 10.000 die niet waren voorzien. In 2023 is er € 10.000 beschikbaar gesteld om verduurzaming maatschappelijk vastgoed in gemeentelijk eigendom voor te bereiden, voor planvorming LED-veldverlichting buitensportvereringen. Voor locatieonderzoek Bentinckspark Noord verwachten we € 50.000 aan kosten.

830 Wonen en bouwen

De opbrengsten van de verkopen van de gronden in de erflanden stonden niet begroot. Dit levert een voordeel van € 96.810 op. Op het budget van de erflanden waren geen baten en lasten begroot. Binnen deze kostenplaats zijn er speeltoestellen aangeschaft en er is opdracht gegeven voor de aanleg van het groen. In 2024 gaat hier het onderhoud nog op plaatsvinden. De verwachte lasten van € 40.000 zijn meegenomen als nadeel.

07 Veilige bereikbaarheid

Taakveld (Bedragen x €1.000) (- = nadeel, + is voordeel)	Actuele begroting	Eindjaar prognose	Afwijking
063 Parkeerbelasting	2.715	2.715	
080 Overige baten en lasten	-1	-1	
210 Verkeer en vervoer	-239	-239	
220 Parkeren	-811	-846	-35
250 Openbaar vervoer	-379	-360	19
660 Maatwerkvoorziening (Wmo)	6	6	
Totaal saldo	1.290	1.274	-16

Toelichting

220 Parkeren

De parkeerautomaten hebben het einde van hun levensduur bereikt. Dit zorgt ervoor dat de onderhoudskosten flink zijn gestegen € 25.000. Daarnaast zijn er diverse kleine (nadelige) mutaties € 10.000 die leiden tot een nadelig saldo van € 35.000 op taakveld 220 parkeren.

08 Duurzaam en gastvrij Hoogeveen

Taakveld (Bedragen x €1.000) (- = nadeel, + is voordeel)	Actuele begroting	Eindjaar prognose	Afwijking
080 Overige baten en lasten	-1		1
120 Openbare orde en veiligheid	-56	-56	
340 Economische promotie	-370	-277	92
570 Openbaar groen en (openlucht)recrea	-87	-87	
730 Afval	1.145	1.145	
740 Milieubeheer	-2.369	-2.369	
Totaal saldo	-1.738	-1.645	93

Toelichting

340 Economische promotie

Het is de verwachting dat de inkomsten voor toeristenbelasting en forensenbelasting structureel hoger zullen uitvallen. Er wordt voor 2023 een voordeel van € 67.000 verwacht.

De overige kosten worden € 80.000 lager ingeschat onder meer wegens lagere kosten voor marketing. Daar tegenover staan extra subsidie-uitgaven voor grote evenementen zoals de Noorderlichtjesparade, totaal € 50.000.

Hogere kosten € 4.465 (door prijs- en loonontwikkelingen) Recreatieschap waar ten tijde van het opstellen van de begroting 2023 van het Recreatieschap geen rekening mee is gehouden.

730 Afval

Binnen de afvalbegroting wordt er per saldo een voordeel verwacht van afgerond € 445.000. Het voordeel binnen de afvalbegroting wordt gestort in de egalisatievoorziening reiniging en valt niet vrij in algemene middelen.

Lasten: € 95.000 nadeel

Bij de begroting was geen rekening gehouden met afkeurkosten welke in Gemrap I was ingeschat op € 75.000, deze is in Gemrap II verder bijgesteld met € 20.000 naar € 95.000.

Baten: € 540.000 voordeel

Het voordeel op de baten wordt veroorzaakt door de onderstaande punten:

- Op basis van de aanslagoplegging in 2023 wordt de opbrengst voor afvalstoffenheffing verhoogd met afgerond € 602.000, waarvan € 597.000 al in Gemrap I is meegenomen.
- Bij het opstellen van de begroting 2023 was geen rekening gehouden met opbrengsten textiel en een vergoeding van het verbruik van containers. Op basis van de tarieven en de verwachte hoeveelheden wordt de opbrengst begroot op € 40.000, welke in Gemrap I is meegenomen.
- Daar tegenover staat dat de vergoeding voor OPK (oud papier en karton) lager uitvallen dan geraamd (€ 52.000). Dit is berekend met de lagere marktprijs ten opzichte van 2022.
- Daarnaast wordt er op basis van de inkomsten over 3 kwartalen € 50.000 aan lagere inkomsten op de inzameling van verpakkingsmateriaal verwacht.

740 Milieubeheer

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor een groot aantal taken op het terrein van klimaat en energie. Denk daarbij aan de regionale energiestrategieën, de uitrol van warmtenetten en het aardgasvrij maken van woningen. Hiervoor is structureel meer capaciteit nodig. Het Rijk heeft daarvoor middelen beschikbaar gesteld in de “tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid” (CDOKE). Deze middelen zijn door ons aangevraagd en toegekend. RVO betaalt deze uit middels voorschotten. Er is beschikbaar:

- 2023 € 1.002.400
- 2024 € 1.011.493
- 2025 € 1.020.586

Voor de periode 2026-2030 komt er een nieuwe regeling.

De extra capaciteit is op korte termijn nodig, maar omdat 2023 al bijna voorbij is, zal niet het volledige bedrag besteed kunnen worden. Naar verwachting wordt in totaal maximaal € 370.761 besteed. Van dit bedrag wordt € 158.100 overgeheveld naar de SWO begroting voor structurele capaciteit. De resterende CDOKE-middelen voor 2023 blijven in 2024 beschikbaar. Deze middelen moeten uiterlijk 31 december 2025 zijn besteed.

09 Veilig, Zichtbaar en transparant Hgv

Taakveld (Bedragen x €1.000) (- = nadeel, + is voordeel)	Actuele begroting	Eindjaar prognose	Afwijking
010 Bestuur	-3.329	-3.433	-103
020 Burgerzaken	-1.126	-1.231	-105
080 Overige baten en lasten	-1	-1	
110 Crisisbeheersing en Brandweer	-2.943	-3.053	-110
120 Openbare orde en veiligheid	-1.144	-1.144	
610 Samenkracht en burgerparticipatie	5.630	8.466	2.836
620 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen (voorheen Wijkteams)	-49	-122	-73
Totaal saldo	-2.964	-520	2.444

Toelichting

010 Bestuur

Het verwachte tekort op de begroting wordt veroorzaakt doordat de kosten van de accountant € 74.000 hoger zijn dan was aanbesteed. Op basis van de prognose t/m september verwachten we een nadeel in de kosten van de gemeenteraad van € 35.000. Dit komt voornamelijk doordat o.a. de vergoedingen voor ondersteunende raadsleden hoger uitvallen dan begroot. Op het budget van de Rekenkamercommissie houden we € 6.000 over, dit komt omdat we in het onderzoek naar informatieveiligheid samen op trekken met de SWO en de gemeente De Wolden, waardoor we de kosten kunnen delen.

020 Burgerzaken

Op dit onderdeel wordt een tekort verwacht van € 105.000. Dit wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door € 117.000 aan extra kosten die we moeten maken voor de organisatie van de Tweede Kamerverkiezingen op 22 november a.s. Omdat deze verkiezingen in 2023 niet verwacht werden, waren deze kosten niet begroot. Daartegenover staat, dat we een voordeel hebben bij de opbrengsten van de gemeentelages van ongeveer € 12.000. Dit komt doordat er o.a. meer reisdocumenten zijn afgegeven dan verwacht.

110 Crisisbeheersing en Brandweer

Deze verwachte overschrijding van ca. € 110.000 op de begroting is ontstaan doordat er een aanvullende bijdrage over 2023 aan de VRD (Veiligheids Regio Drenthe) moet worden betaald. Dit betreft een stijging a.g.v. loon en prijscompensatie over 2023, deze extra kosten zijn niet in de huidige begroting van de VRD op te vangen en daarom moeten alle Drentse gemeenten hier een evenredig deel aan bijdragen.

610 Samenkracht en burgerparticipatie

Het 'overschot' op dit onderdeel wordt veroorzaakt doordat wij verwachten minder kosten te maken aan de opvang van vluchtelingen uit Oekraïne en Crisis Noodopvang. We hebben de 'eindejaarsverwachting' op dit onder bijgesteld op basis van de werkelijke lasten tot nu toe. Naar aanleiding hiervan verwachten wij - per einde jaar - ca. € 2,8 miljoen minder uit te geven aan deze doelgroep.

620 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen (voorheen Wijkteams)

De verwachte afwijking van ca. € 73.000 wordt veroorzaakt doordat de eindejaarsverwachting is aangepast o.b.v. de werkelijke uitgaven tot nu toe voor het Veiligheidshuis Drenthe. Ook hier hebben we te maken gehad met een extra - te betalen - bijdrage a.g.v. loon- en prijscompensatie over het afgelopen jaar.

10 Overzicht algemene dekkingsmiddelen

Taakveld (Bedragen x €1.000) (- = nadeel, + is voordeel)	Actuele begroting	Eindjaar prognose	Afwijking
050 Treasury	1.907	2.512	605
061 OZB woningen	9.089	9.089	
062 OZB niet-woningen	6.514	6.514	
064 Belastingen overig	-230	-230	
070 Alg. uitkering en ov.uitk.gem.fonds	138.489	144.023	5.534
080 Overige baten en lasten	227	227	
Totaal saldo	155.996	162.134	6.138

Toelichting

050 Treasury

Door hoge tegoeden in de Schatkist (mede door ontvangst uit BTW-compensatiefonds) en stijgende rente, wordt de prognose op rente-inkomsten sterk naar boven bijgesteld. De prognose gaat van € 200.000 naar € 600.000 en leidt tot een voordeel van € 400.000.

Op basis van de huidige liquiditeitsplanning is de verwachting dat we geen kortlopende financiering nodig hebben. De rentekosten kunnen daarom voorzichtigheidshalve worden afgeamd tot € 25.000, dit leidt tot een voordeel van € 75.000.

Rendo keert over 2022 een buitengewoon dividend uit van € 1.500.000 naast het reguliere dividend van € 4.000.000. In de begroting van Hoogeveen was geen rekening gehouden met de uitkering van het buitengewone dividend. Dit leidt tot een extra bedrag (voordeel) van € 169.000.

Daarnaast zijn er nog een paar kleine nadelen per saldo € 39.000.

070 Algemene uitkering gemeentefonds

Bij GemRap I is de begroting aangepast op basis van de decembercirculaire. Hierna hebben we nog de meicirculaire en de septembercirculaire ontvangen in 2023. Bij de meicirculaire was de uitkomst voor 2023 € 3,3 miljoen hoger en bij de septembercirculaire ontvangen we € 2,2 miljoen extra. Totaal een voordeel van € 5,5 miljoen. Hieronder het verloop van het gemeentefonds op basis van de verschillende circulaires over 2023:

Verloop gemeentefonds bedragen x € 1.000	2023
Uitkomsten decembercirculaire 2022 (opgenomen in GemRap I)	138.489
Mutatie meicirculaire 2023	<u>3.336</u>
Uitkomsten meicirculaire 2023	141.825
Mutatie septembercirculaire 2023	<u>2.198</u>
Uitkomsten septembercirculaire 2023	144.023

11 Overzicht overhead

Taakveld (Bedragen x €1.000) (- = nadeel, + is voordeel)	Actuele begroting	Eindjaar prognose	Afwijking
040 Overhead	-21.577	-23.515	-1.938
Totaal saldo	-21.577	-23.515	-1.938

Toelichting

Bijdrage SWO

We verwachten een hogere bijdrage aan de Samenwerkingsorganisatie De Wolden Hoogeveen van € 1,9 miljoen.

Dit bestaat uit onderstaande onderdelen:

• Nadeel Tussentijdse rapportage SWO (70,53% x € 1.989.000)	€ 1.403.000
• Hogere kosten zwembad	€ 73.000
• Vitale vakantieparken	€ 292.000
• Wet Open Overheid	€ 150.000
	<u>€ 1.918.000</u>

In de tussentijdse rapportage van de SWO is een tekort opgenomen van € 1.989.000. Hiervan is 70,53% (€ 1,4 miljoen) voor rekening van de gemeente Hoogeveen. Het tekort van de SWO bestaat voor een belangrijk deel uit hogere kosten van inhuur voor moeilijk op te vullen vacatures. Zoals aangegeven in de kadernota 2024 zijn we in 2023 al gestart met de werving van de benodigde medewerkers voor de invulling van de opgave in het fysieke domein. Dit levert een nadeel op voor de jaarrekening 2023 van de SWO. Vanaf 2024 hebben we deze opgaaf opgenomen in de begroting.

In verband met ziekte en uitbetaling van overuren verwachten we bij het zwembad € 73.000 aan hogere kosten te maken.

Verder hebben we middelen ontvangen vanuit het Rijk voor de uitvoering van het programma Vitale Vakantieparken € 292.000 en Wet Open Overheid € 150.000 welke we inzetten bij de SWO.

Verzekeringspremie Raadhuis

Door sterk gestegen premie van de verzekering ontstaat er een nadeel van € 20.000.

12 Reserves

Taakveld (Bedragen x €1.000) (- = nadeel, + is voordeel)	Actuele begroting	Eindjaar prognose	Afwijking
011 Mutaties reserves	-5.654	-5.654	
Totaal saldo	-5.654	-5.654	

Toelichting

Geen afwijkingen > € 25.000.

13 Het geraamde resultaat

Taakveld (Bedragen x €1.000) (- = nadeel, + is voordeel)	Actuele begroting	Eindjaar prognose	Afwijking
o8o Overige baten en lasten	-8.403	-11.368	-2.965
Totaal saldo	-8.403	-11.368	-2.965

Toelichting

Dit betreft het resultaat van deze GemRap. Ten opzichte van GemRap I verwachten we € 2,965 miljoen voordeliger uit te komen. Hiermee verwachten we een eindstand van totaal € 11,368 miljoen voordeel in 2023.

Investeringsen

01 Blijven meedoen en talentontwikkeling

Programma (Bedragen x €1.000) (- = nadeel, + is voordeel)	Actuele begroting	Eindjaar prognose	Afwijking
Onderwijshuisvesting 2023	-4.865		4.865
Tamboer 2023	-895	-50	845
Totaal afwijking	-5.760	-50	5.710

Onderwijshuisvesting

De gesprekken met RENN4, de Titus Brandsmaschool en het Palet over investeringen in deze scholen zijn nagenoeg klaar. De maatregelen (nieuwbouw of renovatie) zijn bepaald, de volgorde van investeringen en op hoofdlijnen de aanpak. Het streven is om in 2024 te starten met de realisatie van het eerste project. Schoolbesturen zijn bouwheer. Omdat de projecten pas in 2024 starten schuiven de investeringen een jaar door.

Tamboer

De aanbesteding voor vervangingen van theaterlicht in led-uitvoering is opgestart. De opdracht-verstrekking en uitvoering zal volgend jaar plaats vinden.

03 Gezond en Vitaal

Programma (Bedragen x €1.000) (- = nadeel, + is voordeel)	Actuele begroting	Eindjaar prognose	Afwijking
Afvalwatertransportsysteem Riegmeer-Echten	-2.009	-217	1.793
Budget Rioleringswerkzaamheden	-2.249	-2.249	
Realiseren en inrichten (bergings)gebieden waterstructuur	-275		275
Totaal afwijking	-4.533	-2.466	2.068

Afvalwatertransportsysteem Riegmeer-Echten

Er worden in 2023 weinig kosten gemaakt voor het project afvalwatertransportsysteem Echten vanwege de vertraging in de vergunningsverlening aan Fagé.

Realiseren en inrichten (bergings)gebieden waterstructuur

Er worden in 2023 geen kosten gemaakt voor het project realiseren en inrichten bergingsgebieden, omdat dit pas in 2025/2026 uitgevoerd gaat worden. Hier ligt ook een relatie met het ontwikkelen van het Nicolaas Beets-plein, de MIRT (€ 15 miljoen) en WBI-subsidies (€ 5 miljoen).

05 Aantrekkelijk wonen en woonomgeving

Programma (Bedragen x €1.000) (- = nadeel, + is voordeel)	Actuele begroting	Eindjaar prognose	Afwijking
Asfaltprogramma 2023 (fietspaden)	-638	-638	
Asfaltprogramma 2023 (wegen)	-1.340	-1.340	
Brug om de Oost	-488	-488	
Damwand industriehaven NZ 2024	-45	-45	
Houten damwand industriehaven	-71	-71	
Houten damwand kanaalweg	-548	-548	
Reconstructies openbaar groen 2023	-164	-164	
Schoolvonderbrug	-431	-431	
Speelvoorzieningen 2023	-113	-113	
Verkeersveiligheid Loman-, Boekweit- en Buizerdlaan	0	0	
Aankoop de Open Deur	0	-335	-335
Totaal afwijking	-3.838	-4.173	-335

Toelichting

Verkeersveiligheid Loman-, Boekweit-, Buizerdlaan

Het project is gericht op het oplossen van een verkeer- en vervoervraagstuk. Door een aantal zware ongevallen met letsel is er een groot gevoel van onveiligheid bij het oversteken van de weg. Oorzaken zijn hard rijden op dit deel van de binnenring van Hoogeveen in combinatie met veel oversteekbewegingen van fietser en voetganger. Dit project moet ervoor zorgen dat er met een minder hoge snelheid wordt gereden waardoor de verkeersveiligheid toeneemt. Een rustiger verkeersbeeld en verbetering van de oversteekbaarheid terwijl de functie van de weg behouden blijft. Van de provincie ontvangen wij een subsidie voor het uitvoeren van het project. Naast deze subsidie hebben wij een bijdrage vanuit de 'Regeling stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2022-2023' ontvangen van het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat. Het gehele project wordt gefinancierd door de ontvangen bijdragen van het Rijk en de provincie.

Aankoop de Open Deur

Wij willen de dorpshuisvoorziening voor Elim verplaatsen van 't Vonder naar De Open Deur. Hiervoor kopen wij in 2023 het pand van De Open Deur aan. Dit pand biedt de mogelijkheid de dorpshuisfunctie te verplaatsen naar een beter, mooier en functioneler pand waar activiteiten kunnen plaatsvinden. Deze aankoop was niet begroot voor 2023. We starten ook met het verkoopproces van 't Vonder. Het verkoopbedrag van 't Vonder zal t.z.t. ten gunste van de begroting komen.

06 Ruimtelijke ordening en sport

Programma (Bedragen x €1.000) (- = nadeel, + is voordeel)	Actuele begroting	Eindjaar prognose	Afwijking
Herinrichting sportpark Elim	-718	-718	
Regio Stedenfonds	-1.209	-404	806
Renoveren bestaande buitensportvelden	-1.145	-1.145	
Renoveren bestaande buitensportvelden (2022)	-188	-188	
Visie Stadscentrum (fase 2)	-1.687	-300	1.387
Totaal afwijking	-4.947	-2.755	2.193

Regiostedenfonds

Bij dit project verschuiven er door ontwikkelingen onderdelen in de tijd, waardoor zaken (meestal) later worden uitgevoerd. Een onderdeel hiervan is het poppodium; dit stond gepland in 2023, maar wordt uitgevoerd in 2024.

Ook wordt voor de integrale ontwikkelopgave voor het Nicolaas Beets-plein en omgeving het plan van aanpak bijgesteld. De projectscope is gewijzigd, dit naar aanleiding van het binnenhalen van MIRT en WBI-subsidies.

Voor de herinrichting Hoofdstraat-Zuid is daarnaast geld beschikbaar gesteld vanuit het Regio-stedenfonds; uitvoering hiervan is gepland in 2024.

Visie Stadscentrum

De bouw van woningen op de plek van de huidige Tamboerpassage wordt over 3 jaar (2026) pas verwacht; hier zal tot dan toe maar beperkt aan worden uitgegeven. In 2022 is € 185.000 Provinciale subsidie ontvangen voor het vergroten van Park Dwingeland; deze gelden zijn ten onrechte niet meegenomen naar 2023. De desbetreffende uitgaven worden nu in 2023 gedaan.

Daarnaast is er aanspraak gemaakt op € 97.000 aan subsidiegelden uit het Binnenstadsfonds, die bij afsluiting van dit project eind 2022 financieel niet zijn voorzien.

09 Veilig, Zichtbaar en transparant Hoogeveen

Programma (Bedragen x €1.000) (- = nadeel, + is voordeel)	Actuele begroting	Eindjaar prognose	Afwijking
Cameratoezicht	-138	-65	73
Totaal afwijking	-138	-65	73

De camera's worden in december geplaatst. Doordat we geen gebruik hebben gemaakt van projectbegeleiding vallen de kosten lager uit dan begroot.

Bijlage 1: Financiële kengetallen

Netto Schuldquote: Schulden ten opzichte van de inkomsten. De inkomsten van de gemeente bepalen in belangrijke mate de hoogte van de schulden die de gemeente kan dragen.

Formule: Vreemd vermogen (schulden) / Inkomsten exploitatie.

Solvabiliteit: Verhouding eigen vermogen ten opzichte van totale vermogen. Geeft aan welk deel van het gemeentelijk vermogen is gefinancierd met eigen vermogen.

Formule: Eigen vermogen (inclusief voorzieningen) / Totale vermogen.

Structurele exploitatieruimte: wordt bepaald door het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoeging aan reserves te delen door de totale baten en uit te drukken in een percentage.

Formule: Saldo structurele baten en lasten / totale baten.

Weerstandscapaciteit: Middelen waarover de gemeente beschikt om niet-begrote kosten te betalen. (= totaalbedrag aan reserves).

Weerstandvermogen: Verhouding tussen het totaalbedrag aan risico's (= benodigde weerstandscapaciteit) en de beschikbare weerstandscapaciteit (= totaalbedrag aan reserves).

Formule: beschikbare weerstandscapaciteit / benodigde weerstandscapaciteit.

Kengetal grondexploitatie: Geeft aan hoe groot de grondpositie (de waarde van de grond) is ten opzichte van de totale (geraamde) baten.

Formule: Boekwaarde voorraad gronden / Inkomsten exploitatie.

Bij de Kadernota 2024 hebben we de volgende signaleringswaarden voorgesteld:

Waarderingscijfer	Minst risicovol	Neutraal	Meest risicovol
Netto schuldquote	< 90%	90%-130%	> 130%
Solvabiliteitsratio	>35%	20%-35%	<20%
Weerstandvermogen	>2,0	1,0-2,0	< 1,0
Structurele exploitatieruimte	>0%	0%	<0%
Grondexploitatie	<20%	20%-35%	>35%